

PROGRAM STUDIÓW

Forma studiów: *stacjonarna*

Nazwa kierunku studiów: *pielęgniarstwo*

Nazwa specjalności kształcenia: -----

Liczba semestrów i liczba punktów ECTS niezbędnych do uzyskania kwalifikacji:

Studia stacjonarne pierwszego stopnia o profilu praktycznym kończące się uzyskaniem tytułu: licencjata pielęgniarstwa – trwają sześć semestrów.

*Liczba punktów ECTS wymagana do ukończenia studiów wynosi **193 punktów ECTS**.*

Przyporządkowanie kierunku do obszaru lub obszarów kształcenia:

Kierunek studiów mieści się w obszarze kształcenia z zakresu nauk medycznych, nauk o zdrowiu, nauk o kulturze fizycznej.

Zakładane efekty kształcenia w odniesieniu do efektów kształcenia opisanych w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego wraz ze wskazaniem dziedzin i dyscyplin naukowych do których przyporządkowane zostały efekty kształcenia.

Wykaz ogólnych efektów kształcenia (zgodne ze standardami kształcenia dla kierunku pielęgniarstwo):

SYMBOL	WYKAZ OGÓLNYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA NA KIERUNKU PIELĘGNIARSTWO
WIEDZA	
a	posiada szczegółową wiedzę z zakresu pielęgniarstwa
b	posiada ogólną wiedzę z zakresu innych nauk medycznych
c	posiada znajomość regulacji prawnych, norm etycznych i deontologii odnoszących się do wykonywania zawodu pielęgniarstwa
UMIEJĘTNOŚCI	
a	korzystać z aktualnej wiedzy dla zapewnienia bezpieczeństwa i wysokiego poziomu opieki
b	udzielać świadczeń w zakresie promowania, zachowania zdrowia i zapobiegania chorobom
c	sprawować całościową i zindywidualizowaną opiekę nad pacjentem niepełnosprawnym i umierającym
d	samodzielnie wykonywać zawód, zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej oraz holistycznego podejścia do pacjenta uwzględniającego poszanowanie i respektowanie jego praw
e	organizować pracę własną; nawiązywać współpracę w zespołach opieki zdrowotnej oraz inicjować i wspierać działania społeczności lokalnej na rzecz zdrowia
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	
a	skutecznie i z empatią porozumiewa się z pacjentem
b	posiada świadomość czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta
c	posiada świadomość konieczności permanentnego, ustawicznego kształcenia się

Wykaz szczegółowych efektów kształcenia (zgodne ze standardami kształcenia dla kierunku pielęgniarstwo Rozporządzenie Ministra Nauki Szkolnictwa Wyższego z dn. 9 maja 2012 r. Dz. U. poz. 631):

Nazwa kierunku studiów: pielęgniarstwo	
Obszar kształcenia: nauk medycznych, Poziom kształcenia (studiów): studia I stopnia	
Profil kształcenia: praktyczny	
SYMBOL (zgodny ze standardami kształcenia dla kierunku pielęgniarstwo)	SZCZEGÓLNE EFEKTY KSZTAŁCENIA NA KIERUNKU PIELĘGNIARSTWO
WIEDZA	
A.W1.	posługuje się mianownictwem anatomicznym;
A.W2.	omawia budowę ciała ludzkiego w podejściu topograficznym (kończyna górna i dolna, klatka piersiowa, brzuch, miednica, grzbiet, szyja, głowa) oraz czynnościowym (układ kostno – stawowy, układ mięśniowy, układ krążenia, układ oddechowy, układ pokarmowy, układ moczowy, układy płciowe, układ nerwowy i narządy zmysłów, powłoka wspólna);
A.W3.	rozumie neurohormonalną regulację procesów fizjologicznych oraz procesów elektrofizjologicznych;
A.W4.	charakteryzuje specyfikę i znaczenie gospodarki wodno – elektrolitowej i kwasowo – zasadowej w utrzymaniu homeostazy ustroju;
A.W5.	określa podstawowe reakcje związków nieorganicznych i organicznych w roztworach wodnych oraz prawa fizyczne wpływające na przepływ cieczy, a także czynniki oddziałujące na opór naczyniowy przepływu krwi;
A.W6.	wyjaśnia podstawy fizykochemiczne działania zmysłów wykorzystujących fizyczne nośniki informacji (fale dźwiękowe i elektromagnetyczne);
A.W7.	określa fizyczne podstawy nieinwazyjnych i inwazyjnych metod obrazowania;
A.W8.	posiada wiedzę z zakresu diagnostyki radiologicznej;

A.W9.	różnicuje budowę aminokwasów, nukleozydów, monosacharydów, kwasów karboksylowych i ich pochodnych wchodzących w skład makrocząsteczek obecnych w komórkach, macierzy zewnątrzkomórkowej i płynach ustrojowych, różnicuje witaminy;
A.W10.	omawia funkcje genomu, transkryptomu i proteomu człowieka oraz podstawowe koncepcje regulacji ekspresji genów, w tym regulacji epigenetycznej;
A.W11.	opisuje budowę chromosomów oraz molekularne podłoże mutagenezy: zna profile metaboliczne podstawowych narządów;
A.W12.	wymienia zasady dziedziczenia różnej liczby cech, dziedziczenia cech ilościowych, niezależnego dziedziczenia cech oraz dziedziczenia pozajądrowej informacji genetycznej;
A.W13.	wylicz enzymy biorące udział w trawieniu, objaśnia podstawowe defekty enzymów trawiennych oraz określa skutki tych zaburzeń;
A.W14.	definiuje podstawowe pojęcia z zakresu mikrobiologii i parazytologii;
A.W15.	różnicuje epidemiologię zakażeń wirusami, bakteriami oraz zakażeń grzybami i pasożytami, z uwzględnieniem geograficznego zasięgu ich występowania;
A.W16.	charakteryzuje poszczególne grupy środków leczniczych, główne mechanizmy działania, przemiany w ustroju i działania uboczne;
A.W17.	omawia podstawowe zasady farmakoterapii;
A.W18.	charakteryzuje poszczególne grupy leków i ich zastosowanie lecznicze oraz zasady leczenia krwią i środkami krwiozastępczymi;
A.W19.	definiuje podstawowe pojęcia z zakresu patologii ogólnej, w tym zaburzeń w krążeniu, zmian wstecznych, zmian postępowych, zapaleń i nowotworów;
A.W20.	omawia wybrane zagadnienia z zakresu patologii narządowej układu krążenia, układu oddechowego, trawiennego, moczowo – płciowego i nerwowego;
A.W21.	wymienia czynniki chorobotwórcze zewnętrzne i wewnętrzne, modyfikowalne i niemodyfikowalne;
A.W22.	zna wpływ procesów chorobowych na metabolizm i eliminację leków;
A.W23.	zna ważniejsze działania niepożądane leków, w tym wynikające z ich interakcji;
A.W24.	zna zasady wystawiania recept w ramach realizacji zleceń lekarskich;
A.W25.	zna grupy leków, substancje czynne zawarte w lekach, postaci i drogi podania leków.

B.W1.	zna podstawy psychologii w zakresie zachowania i rozwoju człowieka, uwarunkowań jego prawidłowego i zaburzonego funkcjonowania;
B.W2.	zna problematykę relacji człowiek – środowisko społeczne;
B.W3.	omawia mechanizmy funkcjonowania człowieka w sytuacjach trudnych;
B.W4.	wymienia etapy i prawidłowości rozwoju psychicznego człowieka;
B.W5.	różnicuje pojęcie emocji i motywacji oraz zna pojęcie osobowości i jej zaburzeń;
B.W6.	charakteryzuje istotę i strukturę zjawisk zachodzących w procesie przekazywania i wymiany informacji;
B.W7.	definiuje modele i style komunikacji interpersonalnej;
B.W8.	zna techniki redukowania lęku i sposoby relaksacji oraz mechanizmy powstawania, działania i zapobiegania zespołowi wypalenia zawodowego;
B.W9.	omawia mające zastosowanie w pielęgniarstwie wybrane teorie i metody modelowania rzeczywistości z perspektywy socjologii;
B.W10.	omawia wybrane obszary odrębności kulturowych i religijnych;
B.W11.	charakteryzuje zakres interakcji społecznej i procesu socjalizacji oraz działanie lokalnych społeczności i ekosystemu;
B.W12.	definiuje pojęcia grupy, organizacji, instytucji, populacji, społeczności i ekosystemu oraz zna zasady ich funkcjonowania;
B.W13.	różnicuje pojęcia dewiacji i zaburzenia ze szczególnym uwzględnieniem patologii dziecięcej;
B.W14.	rozumie procesy poznawcze i różnicuje zachowania prawidłowe, zaburzone i patologiczne;
B.W15.	definiuje i interpretuje zjawisko nierówności klasowej, etnicznej i płci oraz dyskryminacji;
B.W16.	objaśnia podstawowe pojęcia i zagadnienia z zakresu pedagogiki jako nauki stosowanej i procesu wychowania w aspekcie zjawiska społecznego (chorowania, zdrowienia, hospitalizacji, umierania);
B.W17.	wykazuje znajomość procesu kształcenia w ujęciu edukacji zdrowotnej;
B.W18.	zna problematykę metodyki edukacji zdrowotnej w odniesieniu do dzieci, młodzieży i dorosłych;

B.W19.	zna podstawowe pojęcia z zakresu prawa i jego miejsce w życiu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem praw człowieka i prawa pracy;
B.W20.	zna na poziomie podstawowym problematykę ubezpieczeń zdrowotnych i ich systemu w Polsce i w Unii Europejskiej, charakteryzuje ubezpieczenia obowiązkowe i dobrowolne oraz wybrane kierunki polityki ochrony zdrowia w Polsce i w państwach członkowskich Unii Europejskiej;
B.W21.	zna podstawy prawne wykonywania zawodów medycznych: prawa i obowiązki pielęgniarki, strukturę organizacyjną i zasady funkcjonowania samorządu zawodowego pielęgniarek i położnych, zadania samorządu w zakresie przyznawania prawa wykonywania zawodu i wydawania pozwolenia na wykonywanie indywidualnej lub grupowej praktyki pielęgniarstwa;
B.W22.	różnicuje odpowiedzialność karną, cywilną i pracowniczą związaną z wykonywaniem zawodu pielęgniarki;
B.W23.	zna Kartę Praw Pacjenta, Kartę Praw Człowieka i Kartę Praw Dziecka;
B.W24.	przedstawia genezę, założenia i zadania zdrowia publicznego w ramach systemowej koncepcji ochrony zdrowia;
B.W25.	wskazuje kulturowe, społeczne i ekonomiczne uwarunkowania zdrowia publicznego;
B.W26.	zna podstawowe pojęcia dotyczące zdrowia i choroby;
B.W27.	klasyfikuje czynniki warunkujące zdrowie w ujęciu jednostkowym i globalnym;
B.W28.	omawia zasady racjonalnego żywienia w świetle najnowszych badań naukowych;
B.W29.	charakteryzuje istotę profilaktyki i prewencji chorób;
B.W30.	omawia podstawy organizacji Narodowego Systemu Zdrowia w Polsce;
B.W31.	wyjaśnia założenia modeli edukacji zdrowotnej, w tym model medycyny rodzinnej, rolę i zadania pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej;
B.W32.	wymienia zasady funkcjonowania rynku usług medycznych w Polsce oraz w wybranych krajach Unii Europejskiej;
B.W33.	określa swoiste zagrożenia zdrowotne występujące w środowisku zamieszkania, edukacji i pracy;
B.W34.	omawia strukturę i funkcję jednostek opieki zdrowotnej;
B.W35.	omawia pojęcia: stanowisko pracy, odpowiedzialność, obowiązki i uprawnienia, czas pracy, praca zmianowa, rozkład czasu pracy, standard opieki,

	procedura, algorytm;
B.W36.	charakteryzuje podstawowe metody organizacji opieki pielęgniarstwa i rodzaje dokumentacji obowiązującej na pielęgniarstwach;
B.W37.	definiuje pojęcia: obciążenia pracą, choroba zawodowa i wypadek przy pracy;
B.W38.	wskazuje typowe etapy procesu poszukiwania pracy;
B.W39.	opisuje etapy planowania pracy własnej i ich znaczenie w rozwoju zawodowym;
B.W40.	definiuje pojęcie jakości w opiece zdrowotnej i pielęgnowaniu, różnicuje kryteria opieki zdrowotnej oraz pielęgniarstwa;
B.W41.	różnicuje przedmiot etyki ogólnej i zawodowej;
B.W42.	posiada wiedzę z zakresu koncepcji filozoficzno – etycznych przydatnych w pielęgniarstwie (psychologiczno – personalistyczne, egzystencjalistyczne, personalistyczne, kosmiczno – ewolucyjna, etyka niezależna Tadeusza Kotarbińskiego);
B.W43.	charakteryzuje istotę podejmowania decyzji etycznych i rozwiązywania dylematów moralnych w pracy pielęgniarki;
B.W44.	zna problematykę etyki normatywnej w tym aksjologii wartości, powinności i sprawności moralnych istotnych w pracy pielęgniarki;
B.W45.	rozumie treść kodeksu etyki zawodowej pielęgniarki;
B.W46.	zna język angielski na poziomie biegłości B1 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.
C.W1.	wskazuje uwarunkowania rozwoju pielęgniarstwa z perspektywy czasu (przeszłość, teraźniejszość, przyszłość) na tle transformacji opieki;
C.W2.	omawia istotę współczesnego pielęgniarstwa w wymiarze teoretycznym i praktycznym oraz proces jego profesjonalizacji;
C.W3.	definiuje pielęgnowanie oraz określa w nim miejsce wspierania, pomagania i towarzyszenia;
C.W4.	charakteryzuje rolę i funkcje zawodowe pielęgniarki oraz rolę pacjenta w procesie realizacji opieki zdrowotnej;
C.W5.	opisuje proces pielęgnowania (istota, etapy, zasady stosowania) i <i>primary nursing</i> (istota, odrębności) oraz wpływ pielęgnowania tradycyjnego na funkcjonowanie praktyki pielęgniarstwa;

C.W6.	zna i stosuje klasyfikację diagnoz pielęgniarских;
C.W7.	określa istotę opieki pielęgniarskiej opartej o założenia teoretyczne F.Nightingale, . V.Henderson, D. Orem, C.Roy, B. Neuman, oraz innych teorii klasycznych pielęgniarstwa;
C.W8.	różnicuje udział pielęgniarки w zespole interdyscyplinarnym w procesie promowania zdrowia, profilaktyki, diagnozowania, leczenia i rehabilitacji;
C.W9.	wyjaśnia zakres działań pielęgniarки w zależności od stanu pacjenta w tym: długotrwanie unieruchomionego, z bólem, gorączką, zaburzeniami snu;
C.W10.	różnicuje zadania pielęgniarки w opiece nad pacjentem zdrowym, zagrożonym chorobą, chorym i o niepomyślnym rokowaniu;
C.W11.	charakteryzuje warunki pracy i zakres zadań zawodowych pielęgniarки;
C.W12.	opisuje istotę, cel, wskazania, przeciwwskazania, niebezpieczeństwa, obowiązujące zasady i strukturę wykonywania podstawowych czynności pielęgniarских;
C.W13.	definiuje zdrowie, promocję zdrowia, profilaktykę, zachowania zdrowotne, styl życia oraz wskazuje ich podstawy teoretyczne;
C.W14.	wyjaśnia paradygmaty zdrowia i ich wpływ na promocje zdrowia i profilaktykę zdrowotną;
C.W15.	określa zakres i charakter zadań pielęgniarки w promocji zdrowia, zna zasady konstruowania programów promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej;
C.W16.	zna strategie promocji zdrowia o zasięgu lokalnym, narodowym i ponadnarodowym;
C.W17.	charakteryzuje podstawową opiekę zdrowotną w Polsce i na świecie z uwzględnieniem zadań pielęgniarки i innych pracowników ochrony zdrowia;
C.W18.	zna system zarządzania informacją w podstawowej opiece zdrowotnej;
C.W19.	wskazuje determinanty i mierniki jakości podstawowej opieki zdrowotnej;
C.W20.	omawia modele opieki środowiskowo-rodzinnej i formy świadczenia opieki pielęgniarskiej w ramach podstawowej opieki zdrowotnej;
C.W21.	formułuje odrębności w opiece środowiskowo-rodzinnej w zakresie gromadzenia informacji, diagnozowania, metod pracy i dokumentowania, ze względu na środowisko zamieszkania, nauki i pracy;
C.W22.	formułuje odrębności w opiece środowiskowo-rodzinnej w zakresie gromadzenia informacji, diagnozowania, metod pracy i dokumentowania ze względu

	na odbiorcę indywidualnego i jego stan, charakterystykę rodziny i społeczności lokalnej;
C.W23.	realizuje świadczenia zdrowotne w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej, w tym świadczenia gwarantowane i zapewnianie opieki nad pacjentem chorym;
C.W24.	ocenia środowisko nauczania i wychowania w zakresie rozpoznawania problemów zdrowotnych dzieci i młodzieży;
C.W25.	przygotowuje sprzęt i środki do realizacji opieki pielęgniarstwa w środowisku zamieszkania pacjenta;
C.W26.	stosuje standardy i procedury pielęgniarstwa w podstawowej opiece zdrowotnej;
C.W27.	definiuje zapotrzebowanie (ilościowe i jakościowe) organizmu na składniki pokarmowe niezbędne do utrzymania życia w warunkach zdrowia i choroby;
C.W28.	wymienia zasady żywienia osób zdrowych w różnym wieku i charakteryzuje istotę żywienia dojelitowego i pozajelitowego;
C.W29.	zna zasady profilaktyki i leczenia dietetycznego oraz powikłania opieki;
C.W30.	omawia badanie podmiotowe ogólne i szczegółowe, zasady jego prowadzenia i dokumentowania;
C.W31.	charakteryzuje techniki badania fizykalnego i kompleksowego badania fizykalnego pacjenta dla potrzeb opieki pielęgniarstwa;
C.W32.	określa znaczenie wyników badania podmiotowego i przedmiotowego w formułowaniu oceny stanu zdrowia pacjenta dla potrzeb opieki pielęgniarstwa;
C.W33.	definiuje przedmiot, cel, obszar badań oraz paradygmaty pielęgniarstwa;
C.W34.	charakteryzuje etapy postępowania badawczego;
C.W35.	opisuje metody i techniki badań;
C.W36.	określa zasady interpretowania danych empirycznych i wnioskowania;
C.W37.	zna podstawowe przepisy z zakresu prawa autorskiego i ochrony własności intelektualnej;
C.W38.	określa znaczenie etyki w badaniach naukowych;
C.W39.	definiuje zakażenia szpitalne, z uwzględnieniem źródeł i rezerwuaru drobnoustrojów w środowisku szpitalnym, dróg szerzenia, zapobiegania i zwalczania

	zakażeń szpitalnych;
C.W40.	wyjaśnia sposoby kontroli szerzenia się, zapobiegania i zwalczania zakażeń szpitalnych, w tym mikroflory środowiska szpitalnego;
C.W41.	wyjaśnia mechanizm i sposoby postępowania w zakażeniu krwi, zakażeniu ogólnoustrojowym, szpitalnym, zapaleniu płuc, zakażeniu dróg moczowych i zakażeniu grzybiczym;
C.W42.	analizuje zagrożenia epidemiologiczne w skupiskach ludzi takich jak szkoły, przedszkola, uczelnie, szpitale, koncerty, koszary wojskowe;
C.W43.	wyjaśnia przyczyny zaburzeń słuchu i mowy w kontekście porozumiewania się i rozumie znaczenie wczesnego ich wykrywania;
C.W44.	rozróżnia sposoby i środki komunikowania się osób z uszkodzeniem słuchu;
C.W45.	rozpoznaje znaki daktylograficzne: statyczne, dynamiczne, liczbowe i idiograficzne w zakresie gromadzenia informacji o sytuacji zdrowotnej pacjenta;
C.W46.	zna zasady komunikacji z pacjentem niesłyszącym;
C.W47.	charakteryzuje teorie rozwojowe zdrowia psychicznego i definiuje zdrowie psychiczne;
C.W48.	rozpoznaje zagrożenia i pozytywne czynniki w kształtowaniu zdrowia psychicznego;
C.W49.	omawia stres jako determinant równowagi bio-psycho-społecznej organizmu w aspekcie zdrowia psychicznego;
C.W50.	wskazuje rolę pielęgniarki w profilaktyce wypalenia zawodowego, agresji, przemocy i lobbingu w różnych okresach życia człowieka;
C.W51.	zna środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego.
D.W1.	wymienia objawy zagrożenia życia u pacjentów w różnym wieku;
D.W2.	charakteryzuje czynniki ryzyka i zagrożeń zdrowotnych pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia;
D.W3.	wyjaśnia etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i opiekę pielęgniarską w schorzeniach: układu pokarmowego (żołądka, jelit, wielkich gruczołów), wątroby, trzustki, układu moczowego (nerek i pęcherza moczowego), układu kostno-stawowego, mięśni, układu dokrewnego oraz krwi;
D.W4.	zna zasady oceny stanu chorego w zależności od wieku;

D.W5.	zna zasady diagnozowania w pielęgniarstwie internistycznym, geriatrycznym, chirurgicznym, pediatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, anestezyjologicznym, położniczo-ginekologicznym i opiece paliatywnej;
D.W6.	zna zasady planowania opieki nad chorym w zależności od wieku i stanu zdrowia;
D.W7.	zna zasady przygotowania, opieki w trakcie oraz po badaniach i zabiegach diagnostycznych wykonywanych u pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia;
D.W8.	charakteryzuje grupy leków i ich działanie na układy i narządy chorego w różnych schorzeniach, w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań
D.W9.	charakteryzuje techniki i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad chorym w zależności od jego wieku i stanu zdrowia;
D.W10.	zna zasady przygotowania chorego do świadczenia opieki w zależności od jego wieku i stanu zdrowia;
D.W11.	różnicuje reakcje chorego na chorobę i hospitalizację w zależności od jego wieku i stanu zdrowia
D.W12.	zna rolę pielęgniarki przy przyjęciu chorego do przedsiębiorstwa podmiotu leczniczego w zależności od jego wieku i stanu zdrowia pacjenta;
D.W13.	charakteryzuje proces starzenia się w aspekcie bio-psycho-społeczno-ekonomicznym;
D.W14.	zna swoiste zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej oraz systemu ratownictwa medycznego w Polsce);
D.W15.	różnicuje etiopatogenezę schorzeń wieku podeszłego: cukrzycy, chorób serca, nadciśnienia tętniczego, miażdżycy, zespołów otępiennych, zespołu Parkinsona i depresji;
D.W16.	charakteryzuje narzędzia i skale oceny wsparcia osób starszych i ich rodzin;
D.W17.	zna zasady aktywizacji chorego niepełnosprawnego i objętego opieką geriatryczną;
D.W18.	wyjaśnia patofizjologię i objawy kliniczne chorób wieku rozwojowego: układu oddechowego, układu krążenia, dróg moczowych, układu pokarmowego, chorób alergicznych oraz chorób krwi;
D.W19.	omawia patofizjologię i objawy kliniczne chorób i stanów zagrożenia życia noworodka i wcześniaka;

D.W20.	charakteryzuje podstawy opieki nad wcześniakiem i noworodkiem;
D.W21.	wyjaśnia cel i zasady opieki przedkoncepcyjnej;
D.W22.	charakteryzuje mechanizm i okresy porodu fizjologicznego;
D.W23.	zna zasady planowania opieki nad kobietą w ciąży fizjologicznej i położu;
D.W24.	identyfikuje etiopatogenezę schorzeń ginekologicznych;
D.W25.	zna następstwa długotrwałego unieruchomienia;
D.W26.	zna metody, techniki i narzędzia oceny stanu świadomości i przytomności
D.W27.	zna etiopatogenezę i objawy kliniczne podstawowych zaburzeń psychicznych;
D.W28.	zna zasady obowiązujące przy zastosowaniu przymusu bezpośredniego;
D.W29.	zna możliwości stosowania psychoterapii u chorych z zaburzeniami układu nerwowego;
D.W30.	zna zasady żywienia chorych, z uwzględnieniem leczenia dietetycznego, wskazań przed- i pooperacyjnych;
D.W31.	charakteryzuje czynniki zwiększające ryzyko okołooperacyjne;
D.W32.	zna zasady przygotowania pacjenta do zabiegu operacyjnego w trybie pilnym i planowym oraz w chirurgii jednego dnia;
D.W33.	zna kierunki obserwacji pacjenta po zabiegu operacyjnym, w celu zapobiegania wczesnym i późnym powikłaniom;
D.W34.	wymienia objawy, charakteryzuje przebieg i sposoby postępowania w określonych jednostkach chorobowych leczonych chirurgicznie;
D.W35.	wyjaśnia działania zintegrowanego systemu opieki stomijnej i innych stowarzyszeń na rzecz zdrowia;
D.W36.	wyjaśnia patofizjologię zaburzeń występujących w przebiegu chorób, urazów układu nerwowego i groźących powikłań;
D.W37.	zna podstawowe kierunki rehabilitacji leczniczej (ergoterapia, psychoterapia, kinezyterapia, fizjoterapia);

D.W38.	charakteryzuje przebieg i sposoby postępowania rehabilitacyjnego w jednostkach chorobowych;
D.W39.	zna formy rehabilitacji zawodowej;
D.W40.	zna standardy i procedury postępowania w stanach nagłych i zabiegach ratujących życie;
D.W41.	zna zasady przygotowania Sali operacyjnej do zabiegu w znieczuleniu ogólnym i regionalnym;
D.W42.	charakteryzuje kierunki obserwacji pacjenta w trakcie zabiegu operacyjnego, obejmujące monitorowanie w zakresie podstawowym i rozszerzonym;
D.W43.	zna przebieg procesu znieczulenia oraz zasady i metody opieki nad pacjentem po znieczuleniu;
D.W44.	charakteryzuje metody znieczulenia regionalnego i zadania pielęgniarki anestezjologicznej w trakcie i po znieczuleniu regionalnym;
D.W45.	rozpoznaje stany zagrożenia życia i opisuje monitorowanie pacjentów metodami przyrządowymi i bezprzyrządowymi;
D.W46.	objaśnia algorytm postępowania resuscytacyjnego w zakresie podstawowych zabiegów resuscytacyjnych (BLS – basic life support) i zaawansowanego podtrzymywania życia (ALS – advanced life support);
D.W47.	zna zasady profilaktyki zakażeń w oddziałach intensywnej terapii i na bloku operacyjnym;
D.W48.	opisuje procedury zabezpieczenia medycznego w zdarzeniach masowych i katastrofach oraz w sytuacjach szczególnych, takich jak skażenia chemiczne, radiacyjne i biologiczne;
D.W49.	zna zasady pierwszej pomocy przedmedycznej;
D.W50.	zna patofizjologię, objawy kliniczne i powikłania chorób nowotworowych;
D.W51.	zna procedurę postępowania z ciałem zmarłego;
D.W52.	zna rodzaje i zasady zlecania badań diagnostycznych.
EKW-1	zna podstawy technik informatycznych, przetwarzania tekstów, analizy arkuszy kalkulacyjnych;
EKW-2	zna metody gromadzenia danych, pozyskiwania i przetwarzania informacji;

UMIEJĘTNOŚCI

A.U1.	posługuje się w praktyce mianownictwem anatomicznym oraz wykorzystuje znajomość topografii narządów ciała ludzkiego;
A.U2.	wykazuje różnice w budowie i charakteryzuje funkcje życiowe człowieka dorosłego i dziecka;
A.U3.	prognozuje kierunek procesów biochemicznych w poszczególnych stanach klinicznych;
A.U4.	konstruuje wzór wykorzystania podstaw wiedzy anatomicznej w badaniu przedmiotowym;
A.U5.	rozpoznaje najczęściej spotykane pasożyty człowieka na podstawie ich budowy i cykli życiowych oraz objawów chorobowych;
A.U6.	szacuje ryzyko ujawnienia się danej choroby w oparciu o zasady dziedziczenia i wpływ czynników środowiskowych;
A.U7.	wykorzystuje znajomość praw fizyki do opisu zagadnień z zakresu biologii komórek, tkanek oraz procesów fizjologicznych w szczególności do wyjaśnienia wpływu na organizm ludzki czynników zewnętrznych takich jak: temperatura, grawitacja, ciśnienie, pole elektromagnetyczne oraz promieniowanie jonizujące;
A.U8.	ocenia wpływ leczenia farmakologicznego na fizjologiczne i biochemiczne procesy zachodzące w poszczególnych narządach;
A.U9.	różnicuje poszczególne grupy leków i ich zastosowanie lecznicze;
A.U10.	zna problematykę leczenia krwią i środkami krwiozastępczymi;
A.U11.	opisuje zmiany w funkcjonowaniu organizmu jako całości w sytuacji zaburzenia jego homeostazy;
A.U12.	powiązuje obrazy uszkodzeń tkankowych i narządowych z objawami klinicznymi choroby, wywiadem i wynikami badań diagnostycznych;
A.U13.	wykorzystuje wiedzę na temat chorób uwarunkowanych genetycznie w profilaktyce nowotworów oraz diagnostyce prenatalnej;
A.U14.	klasyfikuje drobnoustroje z uwzględnieniem mikroorganizmów chorobotwórczych i obecnych we florze fizjologicznej;
A.U15.	wykorzystuje wiedzę na temat funkcjonowaniu układu pasożyt – żywiciel dla prawidłowej terapii chorób wywołanych przez pasożyty;
A.U16.	szacuje niebezpieczeństwo toksykologiczne w określonych grupach wiekowych oraz w różnych stanach klinicznych;

A.U17.	ocenia szkodliwość dawki promieniowania jonizującego i stosuje się do zasad ochrony radiologicznej;
A.U18.	posługuje się informatorami farmaceutycznymi i bazami danych o produktach leczniczych;
A.U19.	posiada umiejętności umożliwiające wystawianie recept na leki niezbędne do kontynuacji leczenia, w ramach realizacji zleceń lekarskich.
B.U1.	opracowuje zestawienia podstawowych determinantów zdrowia;
B.U2.	ocenia wpływ choroby, hospitalizacji i innych sytuacji trudnych na stan fizyczny, psychiczny i funkcjonowanie społeczne człowieka;
B.U3.	projektuje i realizuje w warunkach symulowanych elementarne formy pomocy psychologicznej;
B.U4.	prognozuje wpływ choroby i hospitalizacji na stan psychiczny człowieka oraz zależności somatopsychiczne;
B.U5.	analizuje postawy ludzkie, proces ich kształtowania i zmiany;
B.U6.	ocenia funkcjonowanie człowieka w sytuacjach trudnych (stres, konflikt, frustracja);
B.U7.	zna psychologiczne aspekty funkcjonowania człowieka w różnych okresach rozwojowych;
B.U8.	zna psychospołeczne aspekty wychowania seksualnego i prorodzinnego;
B.U9.	kontroluje błędy i bariery w procesie komunikowania się;
B.U10.	wykazuje umiejętność aktywnego słuchania;
B.U11.	wykorzystuje techniki komunikacji werbalnej, niewerbalnej i para werbalnej w opiece zdrowotnej;
B.U12.	tworzy warunki do prawidłowej komunikacji pielęgniarka – pacjent oraz pielęgniarka – personel medyczny;
B.U13.	dokonuje wyboru właściwych technik redukcji lęku i metod relaksacyjnych;
B.U14.	stosuje techniki zapobiegania zespołowi wypalenia zawodowego;
B.U15.	analizuje i krytycznie ocenia zjawisko dyskryminacji i rasizmu;

B.U16.	kontroluje i koordynuje działania zapobiegające dewiacjom i patologiom wśród dzieci i młodzieży;
B.U17.	zna przepisy prawne dotyczące wykonywania zawodu pielęgniarki i udzielania świadczeń zdrowotnych;
B.U18.	zna możliwości stosowania odpowiedzialności zawodowej, karnej i cywilnej w zakresie funkcjonowania systemu ochrony zdrowia i udzielania świadczeń zdrowotnej;
B.U19.	opracowuje projekty pielęgniarskich działań prozdrowotnych w środowisku zamieszkania, edukacji i pracy;
B.U20.	ocenia globalne trendy dotyczące ochrony zdrowia aspekcie najnowszych danych epidemiologicznych i demograficznych;
B.U21.	interpretuje działania w zakresie polityki zdrowotnej i społecznej prowadzonej przez państwo na rzecz zdrowia publicznego;
B.U22.	dokonuje analizy i oceny funkcjonowania różnych systemów opieki medycznej oraz identyfikowania źródeł ich finansowania;
B.U23.	projektuje metody i formy profilaktyki i prewencji chorób oraz kształtowania prawidłowych zachowań zdrowotnych wobec różnych grup społecznych;
B.U24.	kontroluje czynniki obciążające w pracy pielęgniarki oraz sprzyjające występowaniu chorób zawodowych i wypadków przy pracy;
B.U25.	rozwija umiejętności aktywnego poszukiwania pracy (metody poszukiwania, curriculum vitae, list motywacyjny, rozmowa kwalifikacyjna, autoprezentacja);
B.U26.	przeprowadza ocenę jakości opieki pielęgniarskiej dla potrzeb doskonalenia pielęgnowania;
B.U27.	różnicuje zakres uprawnień, obowiązków zawodowych i powinności moralnych w zindywidualizowanej sytuacji podmiotu opieki;
B.U28.	szanuje godność osoby ludzkiej w relacji z podopiecznym i jego rodziną;
B.U29.	wie, jak rozwiązywać dylematy moralne w praktyce zawodowej;
B.U30.	dba o rozwój moralny i kształtowanie sumienia;
B.U31.	analizuje piśmiennictwo w języku angielskim;
B.U32.	porozumiewa się w języku angielskim w sposób odpowiadającym poziomowi biegłości B1 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.

C.U1.	proponuje model pielęgnowania i stosuje w praktyce wybrane teorie pielęgniarstwa;
C.U2.	gromadzi informacje metodą wywiadu, obserwacji, pomiarów bezpośrednich i pośrednich (skale), analizy dokumentacji (w tym analizy badań diagnostycznych), badania fizykalnego w celu rozpoznawania stanu zdrowia pacjenta i sformułowania diagnozy pielęgniarstwa;
C.U3.	wykonuje testy diagnostyczne dla oznaczenia ciał ketonowych i glukozy we krwi i w moczu oraz cholesterolu we krwi, a także inne testy paskowe;
C.U4.	oznacza glikemię za pomocą glukometru;
C.U5.	ustala cele i plan opieki nad człowiekiem chorym i niepełnosprawnym;
C.U6.	planuje i realizuje opiekę pielęgniarstwa wspólnie z chorym lub niepełnosprawnym i jego rodziną;
C.U7.	monitoruje stan zdrowia pacjenta na wszystkich etapach jego pobytu w szpitalu lub innych placówkach opieki zdrowotnej, między innymi przez ocenę podstawowych parametrów życiowych: temperatury, tętna, ciśnienia tętniczego krwi, oddechu i świadomości, masy ciała i wzrostu;
C.U8.	dokonuje bieżącej i końcowej oceny stanu zdrowia pacjenta i skuteczności działań pielęgniarstwa;
C.U9.	przechowuje leki zgodnie z obowiązującymi standardami;
C.U10.	podaje choremu leki różnymi drogami, zgodnie z pisemnym zleceniem lekarza oraz oblicza dawki leków;
C.U11.	pomaga choremu w jedzeniu, wydalaniu, poruszaniu się i dbaniu o higienę osobistą;
C.U12.	pielęgnuje skórę i jej wytwory oraz błony śluzowe z zastosowaniem środków farmakologicznych i materiałów medycznych, w tym stosuje kąpiele lecznicze;
C.U13.	dobiera technikę i sposoby zakładania opatrunków na rany, w tym wykorzystuje bandażowanie;
C.U14.	wykorzystuje różne techniki karmienia pacjenta;
C.U15.	wykonuje zabiegi doodbytnicze- lewatywę, wlewkę, kroplówkę, suchą rurkę do odbytu;
C.U16.	zakłada cewnik do pęcherza moczowego, monitoruje diurezę, usuwa cewnik, wykonuje płukanie pęcherza moczowego;
C.U17.	układa chorego w łóżku w pozycjach terapeutycznych i zmienia te pozycje;

C.U18.	wykonuje gimnastykę oddechową i drenaż złożeniowy, inhalację i odśluzowywanie dróg oddechowych;
C.U19.	wykonuje nacieranie, oklepywanie i inne techniki masażu klasycznego, ćwiczenia czynne i bierne;
C.U20.	zapewnia choremu bezpieczne otoczenie;
C.U21.	stwarza choremu warunki do snu i wypoczynku;
C.U22.	wykonuje płukanie oka i ucha;
C.U23.	podłącza i obsługuje zestawy do kroplowych wlewów dożylnych;
C.U24.	zakłada zgłębnik do żołądka i obarcza treści;
C.U25.	stosuje zabiegi przeciwzapalne i bańki lekarskie;
C.U26.	zakłada i usuwa cewnik z żył obwodowych;
C.U27.	monitoruje, ocenia i pielęgnuje miejsce wkłucia centralnego, obwodowego i portu naczyniowego;
C.U28.	wykonuje pulsoksymetrię i kapnometrię;
C.U29.	asystuje lekarzowi przy badaniach diagnostycznych: nakłuciu jamy brzusznej, opłucnej, pobieraniu szpiku, punkcji lędźwiowej;
C.U30.	pobiera materiał do badań laboratoryjnych i bakteriologicznych;
C.U31.	wykonuje kąpiel noworodka i niemowlęcia oraz monitoruje jego rozwój;
C.U32.	przygotowuje siebie i sprzęt do instrumentowania i zmiany opatrunku na ranie;
C.U33.	prowadzi dokumentację opieki pielęgniarstwa w tym historię pielęgnowania, kartę obserwacji, kartę gorączkową, książkę raportów, kartę profilaktyki i leczenia odleżynami;
C.U34.	odnotowuje wykonanie zleceń w karcie zleceń lekarskich;
C.U35.	pomaga pacjentowi w adaptacji do warunków panujących w szpitalu i w innych przedsiębiorstwach podmiotu leczniczego;

C.U36.	ocenia stan zdrowia jednostki i rodziny- potencjał zdrowotny człowieka- z wykorzystaniem swoistej metodyki (skale, siatki, pomiary przyrządowe);
C.U37.	rozpoznaje uwarunkowania zachowań zdrowotnych jednostki i czynniki ryzyka chorób wynikających ze stylu życia;
C.U38.	uczy odbiorcę usług pielęgniarских samokontroli stanu zdrowia i motywuje do zachowań prozdrowotnych;
C.U39.	inicjuje i wspiera jednostkę i rodzinę w utrzymaniu zdrowia przez tworzenie środowiskowej koalicji na rzecz zdrowia;
C.U40.	realizuje programy promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej dostosowane do rozpoznanych potrzeb życiowych;
C.U41.	opracowuje i wdraża indywidualne programy promocji zdrowia jednostek i rodzin;
C.U42.	realizuje świadczenia zdrowotne w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej w tym świadczenia gwarantowane i zapewnianie opieki nad pacjentem chorym;
C.U43.	ocenia środowisko nauczania i wychowania w zakresie rozpoznawania problemów zdrowotnych dzieci i młodzieży;
C.U44.	przygotowuje sprzęt i środki do realizacji opieki pielęgniarской w środowisku zamieszkania pacjenta;
C.U45.	stosuje standardy i procedury pielęgniarские w podstawowej opiece medycznej;
C.U46.	ocenia stan odżywienia organizmu z wykorzystaniem metod antropometrycznych, biochemicznych, i badania podmiotowego;
C.U47.	prowadzi poradnictwo w zakresie żywienia dorosłych oraz dzieci zdrowych;
C.U48.	stosuje wybrane diety terapeutyczne w otyłości, niedożywieniu, cukrzycy, hyperlipidemii, nadciśnieniu tętniczym, chorobach serca i naczyń krwionośnych, trzustki i wątroby;
C.U49.	przeprowadza badanie podmiotowe pacjenta, analizuje i interpretuje wyniki dla potrzeb diagnozy pielęgniarской i jej dokumentowania;
C.U50.	rozpoznaje i interpretuje podstawowe odrębności w badaniu noworodka, niemowlęcia, osoby dorosłej i w wieku geriatrycznym;
C.U51.	wykorzystuje techniki badania fizykalnego do oceny fizjologicznych funkcji skóry, zmysłów, głowy, klatki piersiowej w tym układu sercowo – naczyniowego, układu oddechowego, gruczołów piersiowych, jamy brzusznej, narządów płciowych, obwodowego układu krążenia, układu mięśniowo – szkieletowego i układu nerwowego;

C.U52.	dokumentuje wyniki badania fizykalnego i ich wykorzystywanie w zakresie oceny stanu zdrowia pacjenta;
C.U53.	wykonuje badanie fizykalne umożliwiające wczesne wykrywanie chorób sutka i uczy pacjentów samobadania piersi;
C.U54.	uczestniczy w realizacji projektu badawczego;
C.U55.	krytycznie realizuje publikowane wyniki badań naukowych;
C.U56.	wykorzystuje wyniki badań naukowych w zapewnianiu wysokiej jakości opieki nad pacjentem;
C.U57.	uczestniczy w kształceniu zawodowym studentów;
C.U58.	opracowuje i realizuje własny projekt badawczy w ramach badań o charakterze jakościowym;
C.U59.	analizuje i opracowuje raporty z badań naukowych (np. artykuły naukowe)
C.U60.	postępuje zgodnie z zasadami etyki badań naukowych i ochrony własności intelektualnej;
C.U61.	wdraża standardy postępowania zapobiegającego zakażeniom szpitalnym i zakażeniom w innych przedsiębiorstwach podmiotu leczącego;
C.U62.	przewodzi ocenę i izoluje chorych potencjalnie zakażonych lub chorych zakażenie;
C.U63.	bezpiecznie stosuje środki dezynfekcyjne i segreguje odpady medyczne;
C.U64.	nawiązuje kontakt z osobą słabo słyszącą i niedosłyszącą;
C.U65.	posługuje się znakami języka migowego w opiece nad pacjentem głuchoniemym w celu przygotowania do świadomego uczestnictwa w procedurach medyczno – opiekuńczych;
C.U66.	posługuje się językiem migowym w zakresie terminologii sytuacyjnej: udzielanie pierwszej pomocy, przekazywanie informacji rodzinie;
C.U67.	podejmuje działania promujące zdrowie psychiczne i rozpoznaje sieci wsparcia społecznego;
C.U68.	podejmuje działania zapobiegające oraz diagnostyczne dotyczące występowania przemocy, agresji, lobbingu i wypalenia zawodowego;
C.U69.	posiada umiejętność doboru środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego i umiejętności umożliwiające wystawianie recept na środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego niezbędne do kontynuacji leczenia, w ramach realizacji zleceń lekarskich oraz potrafi udzielać

	informacji o ich stosowaniu.
D.U1.	gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarstwa, ustala cele i plan opieki, wdraża interwencje pielęgniarstwa oraz dokonuje ewaluacji opieki;
D.U2.	rozpoznaje uwarunkowania zachowania zdrowia odbiorców opieki w różnym wieku i stanie zdrowia;
D.U3.	prowadzi poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia, dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień;
D.U4.	motywuje chorego i jego opiekunów do wejścia do grup wsparcia społecznego;
D.U5.	prowadzi profilaktykę powikłań w przebiegu chorób;
D.U6.	organizuje izolacje chorych zakaźnie w miejscach publicznych i warunkach domowych;
D.U7.	ocenia rozwój psychofizyczny dziecka, wykonuje testy przesiewowe, wykrywa zaburzenia w rozwoju;
D.U8.	diagnozuje stopień ryzyka rozwoju odleżyn i dokonuje ich klasyfikacji;
D.U9.	pobiera materiał do badań diagnostycznych;
D.U10.	ocenia stan ogólny pacjenta w kierunku powikłań po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i powikłań pooperacyjnych;
D.U11.	doraźnie podaje tlen, modyfikuje dawkę stałą insuliny szybko i krótko działającej;
D.U12.	przygotowuje chorego do badań diagnostycznych pod względem fizycznym i psychicznym;
D.U13.	dokumentuje sytuację zdrowotną pacjenta, jej dynamikę zmian i realizowaną opiekę pielęgniarstwa;
D.U14.	doraźnie unieruchamia złamania kości, zwichnięcia i skręcenia oraz przygotowuje pacjenta do transportu;
D.U15.	prowadzi edukację w zakresie udzielania pierwszej pomocy w stanach zagrożenia zdrowia;
D.U16.	rozpoznaje stany nagłego zagrożenia zdrowia;
D.U17.	wykonuje defibrylację automatyczną (AED) i bezprzyrządowe udrażnianie dróg oddechowych;

D.U18.	instruuje pacjenta i jego opiekuna w zakresie użytkowania sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego oraz środków pomocniczych;
D.U19.	prowadzi żywienie enteralne i parenteralne dorosłych i
D.U20.	rozpoznaje powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego; dzieci z wykorzystaniem różnych technik, w tym pompy obrotowo-perystaltycznej;
D.U21.	pielęguje pacjenta z przetoką, rurką intubacyjną i tracheotomijną;
D.U22.	prowadzi rozmowę terapeutyczną;
D.U23.	doraźnie tamuje krwawienia i krwotoki;
D.U24.	prowadzi rehabilitację przyłózkową i usprawnianie ruchowe pacjenta oraz aktywizację z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej;
D.U25.	prowadzi, dokumentuje i ocenia bilans płynów pacjenta;
D.U26.	przekazuje informacje o stanie zdrowia chorego członkom zespołu terapeutycznego;
D.U27.	asystuje lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych i leczniczych;
D.U28.	prowadzi dokumentację opieki nad chorym: kartę obserwacji, zabiegów pielęgniarских i raportów, kartę rejestrów zakażeń szpitalnych, profilaktyki i leczenia odleżyn oraz kartę informacyjną z zaleceniami w zakresie samoopieki;
D.U29.	ocenia poziom bólu, reakcję chorego na ból i nasilenie bólu oraz stosuje postępowanie przeciwbólowe;
D.U30.	tworzy pacjentowi warunki do godnego umierania;
D.U31.	przewiduje skutki postępowania pacjenta z określonymi zaburzeniami psychicznymi;
D.U32.	dostosowuje interwencje pielęgniarские do rodzaju problemów pielęgnacyjnych;
D.U33.	przygotowuje i podaje leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;
D.U34.	potrafi rozpoznawać wskazania do wykonania określonych badań diagnostycznych i posiada umiejętności umożliwiające wystawianie skierowań na określone badania diagnostyczne;

D.U35.	potrafi przygotowywać zapisy form recepturowych substancji leczniczych w porozumieniu z lekarzem lub na jego zlecenie.
EKU-1	stosuje technologię informacyjną w pracy zawodowej i naukowej
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	
D.K1.	szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece;
D.K2.	systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu;
D.K3.	przestrzega wartości, powinności i sprawności moralnych w opiece;
D.K4.	wykazuje odpowiedzialność moralną za człowieka i wykonywanie zadań zawodowych;
D.K5.	przestrzega praw pacjenta;
D.K6.	rzetelnie i dokładnie wykonuje powierzone obowiązki zawodowe;
D.K7.	przestrzega tajemnicy zawodowej;
D.K8.	współdziała w ramach zespołu interdyscyplinarnego w rozwiązywaniu dylematów etycznych z zachowaniem zasad kodeksu etyki zawodowej;
D.K9.	jest otwarty na rozwój podmiotowości własnej i pacjenta;
D.K10.	przejawia empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną oraz współpracownikami.